

Tyresö kommun 2019-07-01
Stadsbyggnadsförvaltningen 1 (5)
Carina Lindberg
Projektledare Diarienummer
08 5782 29918 KSM2019-833-260
carina.lindberg@tyreso.se
Hållbarhetsutskottet

Uppdrag att upprätta en handlingsplan för genomförande av strategi för lokal masshantering på Östra Tyresö

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut i hållbarhetsutskottet

1. Kommundirektören ges i uppdrag att upprätta en handlingsplan för lokal masshantering på Östra Tyresö.
2. I beslutet ingår att utreda Strandallén som en del av handlingsplanen för fortsatt lokal masshantering och etablering efter att tidsbegränsat lov gått ut (Strand 1:390 m.fl.). I beslutet ingår även att som en del av handlingsplanen utreda del av fastigheterna på Strandallén 8- 12 samt delar av fastigheterna på Slumnäsvägen 19- 23 (Strand 1:112 m.fl.) för hantering av mjuka massor d v s mellanlagring och sortering av jord, grus asphalt (ca 10 000 kvm).
3. Masshanteringsstrategi för Östra Tyresö är föreslagen att antas i kommunstyrelsen (KS) september och uppdrag om att ta fram en handlingsplan för genomförande av strategin förutsätter att KS beslutar enligt det förslaget.

Kommunstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Kommundirektör

Sara Kopparberg
Stadsbyggnadschef

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

För att förstå hur hanteringen av massor ska utföras måste avfallshierarkin förklaras. Massor är enligt miljölagstiftningen (berg eller jord) att betrakta som ett avfall när de hanteras. Enligt EU:s Avfallsdirektiv, artikel 4, ska följande avfallshierarki gälla som prioriteringsordning för lagstiftning och politik som rör förebyggande och hantering av avfall: a) Förebyggande, b) Förberedelse för återanvändning, c) Materialåtervinning, d) Annan återvinning, t.ex. energiåtervinning, e) Bortskaffande. Det sista steget i hierarkin är det sämsta alternativet och något som ska undvikas.

Om massor som uppkommer i anläggningsarbeten kan återanvändas eller återvinnas i stället för att bortskaffas medför det stora ekonomiska och miljömässiga fördelar eftersom resurserna tillvaratas på ett mer hållbart sätt utan att nya resurser måste utvinnas. Antalet transporter kan minska vilket i sin tur kan minska risken för olyckor på vägarna, avgasutsläpp, bränsleförbrukning, väg- och däckslitage vilket totalt sett minskar negativ miljöpåverkan.

För att uppnå gällande miljömål om koldioxidutsläpp, avfallsdirektivet och följa strategins (Strategi för lokal masshantering på Östra Tyresö) intention behöver kommunen planera så att den lokala masshanteringen på Östra Tyresö fungerar på ett optimalt sätt. En handlingsplan behöver upprättas som beskriver hur kommunen avser att genomföra strategin.

Nuläge

Masshanteringsplatser

Utbyggnaden av VA på Östra Tyresö inkl. yttre Brevik beräknas pågå till ca år 2035- 2037. Fram tills dess behövs platser där masshantering kan bedrivas, både återvinning av berg och hantering av mjuka massor. I dagsläget finns tre platser (egentligen två, se nedan) som kommunen har möjlighet att hantera massor på, och som har tillstånd för det, enligt miljöbalken.

Strandallén s.k. Brädgårdsområdet (Strand 1:390 m.fl.) används för krossning av berg men kan bara användas för ändamålet till år 2022 och som längst t o m 2027 (ca 16 000 kvm). Upplagsplatsen vid Nötskrievägen/Finborgsvägen (del av Brevik 1:1) kan användas för mjuka massor t o m 2024 (enligt detaljplan) men bedöms vara för liten för behovet (ca 3 000- 4 000 kvm). Den s.k. förskoletomten i Raksta (Raksta 1:4 och Raksta 1:302) har tillstånd för mellanlagring av massor men har inte använt möjligheten p g a läget.

Etableringsplatser

Etableringsytor för uppställning av arbetsbodas och plats upplag av material måste enligt arbetsmiljölagen finnas för arbetstagarnas del. Sådana platser är inte lika problematiska att få till då de inte är lika ytkrävande eller störande. Normalt sett hanteras plats för etablering inom respektive detaljplan och/eller i en bygglovsprövning.

Möjligheter och förslag

Då det är så svårt att hitta lämplig mark, som är tillräckligt stor för behovet, måste den mark kommunen har att tillgå användas på ett effektivt och klokt sätt. Med avseende på det vore det till exempel optimalt att kunna fortsätta att använda Strandallén för krossning och återvinning av berg efter att tidsbegränsat lov går ut år 2022 (2027), och tills dess att hela Östra Tyresö är utbyggt och klart. Att använda Strandallén som är en väl etablerad plats sen flera år tillbaka är både ekonomiskt och praktiskt fördelaktigt.

När det gäller platser för hantering och mellanlagring av så kallade mjuka massor (jord, grus mm) saknas i dagsläget tillräckligt stor yta för det. Bedömningen är att en yta på cirka 10 000 kvm behövs för att tillgodose behovet. Intill Strandallén ligger ett skogsområde som skulle kunna vara lämpligt. Området är tillräckligt stort och viss infrastruktur kan delas med Strandallén (väg och grind in till området). Genom att använda marken intill Strandallén och själva Strandallén fås en väl sammanhängande enhet där samordningsvinster finns att hämta när det till exempel kommer till personalkostnader.

Konsekvenser

Lokal masshantering innebär att det behövs ytor som ligger relativt nära och är tillräckligt stora för behovet. Det i sig innebär att de kan hamna nära boende eller kultur- och naturområden och därmed uppfattas som störande för omgivningen. Kommunen är medveten om att verksamheten har en påverkan på omgivningen men bedömer att fördelarna med lokal masshantering överväger de negativa konsekvenserna.

Oavsett om kommunen väljer att arbeta med lokal masshantering eller inte medför det konsekvenser. En konsekvens med att fortsätta bedriva lokal masshantering vid Strandallén är att utbyggnaden av Trädgårdsstaden etapp 3 får vänta. Å andra sidan innebär det att annan mer värdefull mark inte behöver tas i anspråk som till exempel Östra Storängen.

Att transportera massor in och ut ur kommunen är mycket tids- och kostnadsineffektivt och bedöms som ett dåligt alternativ. Närmaste tipp för masshantering (bortskaffande och inköp) ligger Almnäs i Södertälje. Dit är det sex mil (från Trinntorp eller Raksta) vilket tar cirka en timme att köra enkel väg. Till Strandallén är det cirka 5 km, dit tar det ca 10 minuter att köra vilket är en fördel.

Besparingar med lokal masshantering

Stadsbyggnadsförvaltningen gjorde i juni 2019 en grov uppskattning för att se vilka besparingar en lokal masshantering vid Strandallén skulle kunna ge. Förutom tids- och miljövinster gav resultatet en tydlig indikation på varför det borde vara intressant att gå vidare utreda fortsatt lokal masshantering på Strandallén samt att utreda intilliggande fastigheter för hantering av mjuka massor.

Beräkningen visade att kommunen skulle kunna göra en årlig besparing på ca 7 750 000 kr/år om alla massor hanterades lokalt (Yttre Brevik är inte inräknad). Det motsvarar till exempel kostnaden för utbyggnad av etapp 17 och 20.

Handlingsplan för lokal masshantering vid Strandallén

Hur kommunen avser att arbeta med planering av ytor för lokal masshantering och etableringsytor vid utbyggnaden av Östra Tyresö beskrivs bäst i en handlingsplan.

Krossning av berg

Strandallén kan under nuvarande förutsättningar användas som längst till år 2027. Enligt gällande tidplaner beräknas etapperna på inre Brevik, utom Trinntorp etapp 17 vara utbyggda och klara år 2027. Även Bergholm och Raksta beräknas vara utbyggda då. Det är beroende på om tidplanerna hålls.

Efter 2027 saknas krossplats. Det innebär att alla massor från och med etapp 17 samt alla massor från etapperna på yttre Brevik behöver köras bort och nya massor köpas in. Det betyder cirka åtta till tio år av transporter fram och tillbaka från Yttre Brevik till Almnäs i Södertälje (i bästa fall). Enligt uppgift körs massor idag från Stockholmsområdet så långt som till Värmland, då tipparna runt Stockholm är fulla.

Förslag: Strandallén utreds för fortsatt krossning av berg tills att alla etapper är utbyggda inkl. yttre Brevik.

Hantering och mellanlagring av mjuka massor

I dagsläget saknas tillräckligt stor plats för hantering och mellanlagring av mjuka massor.

Förslag: Området intill krossplatsen vid Strandallén utreds för hantering av mjuka massor tills alla etapper är utbyggda.